

Vanhemmuus ja hoiva

Naiset kantavat suuren osan sekä yksityisestä että julkisesta hoivavastuusta. Tämä näkyy muun muassa siinä, että äidit käyttävät valtaosan perhevapaista ja suurin osa yksinhuoltajista ja omaishoitajista on naisia. Lastenhoitoon äidit käyttävät vuorokaudessa noin kaksi kertaa enemmän aikaa kuin isät. Myös valtaosa sosiaali- ja terveystaloudellisesti työskentelevistä sekä alan opiskelijoista on naisia. Naisten asemaan läheishoivan antajina on tärkeää kiinnittää huomiota esimerkiksi työuran ja eläkekertymän kannalta.

Työn ja perheen yhteensovittaminen

Tasa-arvopolitiikan keskeinen tavoite on ollut pyrkiä lastenhoidon ja perhevapaiden tasaisempaan jakautumiseen vanhempien välillä. Tasa-arvon toteutumiseksi sekä naisilla että miehillä tulee olla mahdollisuus yhdistää ansiotyö ja perhe. Työn ja perheen yhteensovittaminen on tasa-arvopolitiikassa tarkoittanut pääasiassa perhevapaiden tasaisempaa jakamista, isien perhevastuun lisäämistä, naisten työmarkkina-aseman parantamista ja perhevapaista työnantajille koituvien kustannusten tasoittamista.

Työn ja perheen yhdistämisen helpottamiseksi on luotu toimiva päivähoito, kehitetty perhevapaita ja pienten koululaisten aamu- ja iltapäivähoitoa. Yhä useampi työikäinen huolehtii ikääntyvistä vanhemmistaan. Joustavat ratkaisut työn ja perheen yhdistämisessä ovat tarpeen myös muissa kuin pikkulapsiperheissä.

TIETOA SUKUPUOLTEN TASA-ARVOSTA JA PERHEISTÄ

Tasa-arvotiedon keskus (THL) on valtakunnallinen tietopalvelu, joka tarjoaa ajantasaista ja tutkimukseen perustuvaa tietoa sukupuolten tasa-arvosta.

www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/perheen-ja-tyon-yhteensovittaminen

Perhevapaat

Perhevapailla tuetaan vanhempien mahdollisuutta yhdistää ansiotyö ja pienten lasten hoito. Suomessa naiset käyttävät suurimman osan perhevapaista. Pitkät poissaolot työelämästä vaikuttavat kielteisesti äitien ura- ja palkkakehitykseen sekä eläkkeisiin. Toisaalta myös lapsettomat, synnytysikäiset naiset kokevat potentiaaliseen äitiyteen liittyvää syrjintää.

Perhevapaiden nykyistä tasaisempi jakautuminen tukisi naisen asemaa työelämässä, lisäksi vanhempien yhteistä vastuuta lapsista ja vahvistaisi isän ja lasten suhdetta. Pohjoismaisessa vertailussa suomalaiset isät ovat häntäpäässä vanhempainvapaiden käytössä. Siten isät saattavat jäädä vaille vahvaa perustaa vanhemmuudelleen.

Lastenhoito ja huoltajuus

Kahden vanhemman lapsiperheessä kotitöiden jakautuminen on edelleen melko perinteistä. Miesten osuus kotitöihin käytetystä ajasta on kuitenkin kasvanut. Naiset hoitavat useimmissa perheissä lapsia ja heidän asioitaan miehiä enemmän. Lapsista huolehtimiseen liittyvät tehtävät ovat kuitenkin tyypillisesti myös sellaisia, joissa vastuu jakautuu vanhempien välille tasaisimmin.

Vanhempien erotessa keskeisiä ovat kysymykset lapsen asumisesta ja toisen vanhemman tapaamisesta. On tärkeää että lasten suhde molempiin vanhempiin voi jatkua erosta huolimatta. Huolto- ja tapaamiskäytännöt on nostettu esiin tasa-arvokysymyksenä.

Perheiden monimuotoisuus

Perheitä on monenlaisia: esimerkiksi yksinhuoltaja-, etävanhempi-, adoptio-, monikko-, sateenkaari- ja sijaisperheitä sekä kahden yhdessä asuvan vanhemman perheitä. Lainsäädäntöä, lasten ja perheiden palveluja sekä perhevapaajärjestelmää kehitettäessä on alettu tunnistaa aikaisempaa paremmin perheiden monimuotoisuus. On tärkeää että lapset ovat keskenään yhdenvertaisia riippumatta siitä, minkälaiseen perheeseen he syntyvät.

TASA-ARVOBAROMETRI

tuottaa tietoa kansalaisten tasa-arvoasenteista ja -kokemuksista. Tasa-arvobarometrissa käsitellään muun muassa hoivavastuun ja kotitöiden jakamista. Jo valmistuneet tasa-arvobarometrit (2004, 2008 ja 2012) ja toukokuussa 2018 ilmestynyt uusi julkaisu löytyvät osoitteesta: www.julkari.fi

VÄESTÖLIITON PERHEBAROMETRI

tarkastelee ajankohtaisia, perheitä koskettavia kysymyksiä: www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/julkaisut/perhebarometri

